PĚT ŽIVOTŮ

NEZNÁMÉ PŘÍBĚHY OBĚTÍ JACKA ROZPAROVAČE

HALLIE RUBENHOLD

PĚT ŽIVOTŮ

NEZNÁMÉ PŘÍBĚHY OBĚTÍ JACKA ROZPAROVAČE

Copyright © 2020 by Hallie Rubenhold

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Translation © Lucie Mikolajková, 2023
Cover © Jo Thomson/TW, 2023
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2023

ISBN 978-80-277-3700-0 (pdf)

PĚT ŽIVOTŮ

NEZNÁMÉ PŘÍBĚHY OBĚTÍ JACKA ROZPAROVAČE

HALLIE RUBENHOLD

přeložila Lucie Mikolajková

VENDETA

Věnováno
Mary Ann „Polly“ Nicholsové, Annie Chapmanové, Elizabeth Strideové, Catherine Eddowesové a Mary Jane Kellyové.
A také Sophii Christopherové (6. 9. 1990 – 3. 6. 2019).

Píšu pro ženy, které mlčí, a pro ty, které samou hrůzou ztratily hlas, neboť jsme vychovávány k tomu, abychom respektovaly strach více než sebe samé. Učili nás, že mlčení nás zachrání, ale není to pravda.

Audre Lorde

Obsah

Úvod *Příběh dvou měst* 11

Polly 27
1. *Kovářova dcera* 29
2. *Lepší život za zásluhy* 39
3. *Rozháraný život* 50
4. *Bez přístřeší* 65

Annie 89
5. *Vojáci a služebnictvo* 91
6. *Paní Chapmanová* 110
7. *Démon alkohol* 120
8. *Tmavá Annie* 130

Elizabeth 151
9. *Děvče z Torslandy* 153
10. *Allmän kvinna č. 97* 159
11. *Přistěhovalkyně* 172
12. *Dlouhá Liz* 184

Kate 201
13. *Sedm sester* 203
14. *Balada o Kate a Tomovi* 221
15. *Strážkyně své sestry* 243
16. *„Nikdo“* 258

Mary Jane 269
17. *Marie Janette* 271
18. *Povětrný život* 287

Závěr *„Nic než prostitutky“* 304

Život v předmětech 315
Poznámky 319
Poděkování autorky 336
Obrazové zdroje 338
Bibliografie 339

Pětice v Londýně

P *Polly Nicholsová*
A *Annie Chapmanová*
E *Elizabeth Strideová*
K *Kate Eddowesová*
M *Mary Jane Kellyová*

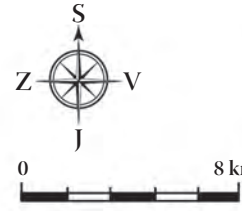

Regent's Park
Gower Street 69 E
Bridgewater Gardens
Kirby Street P
K
M
E kostel sv. Jiljí
P Shoe Lane
restaurace St. James's
M Alhambra
South Bruton Mews A
Trafalgarské náměstí
Hyde Park
E Wells Street A
M
P
Hyde Park
Café de l'Europe
P
A Raphael Street
Stamford Street Peabodyho domy
A Montpelier Place
WESTMINSTER
M Brompton Square
A KNIGHTSBRIDGE
K
LAMBETH
Onslow Mews
Bell Street
K
Lower George Street
Trafalgar Street P
P
TEMŽE
Rosehill Road, Wandsworth (5,6 km)

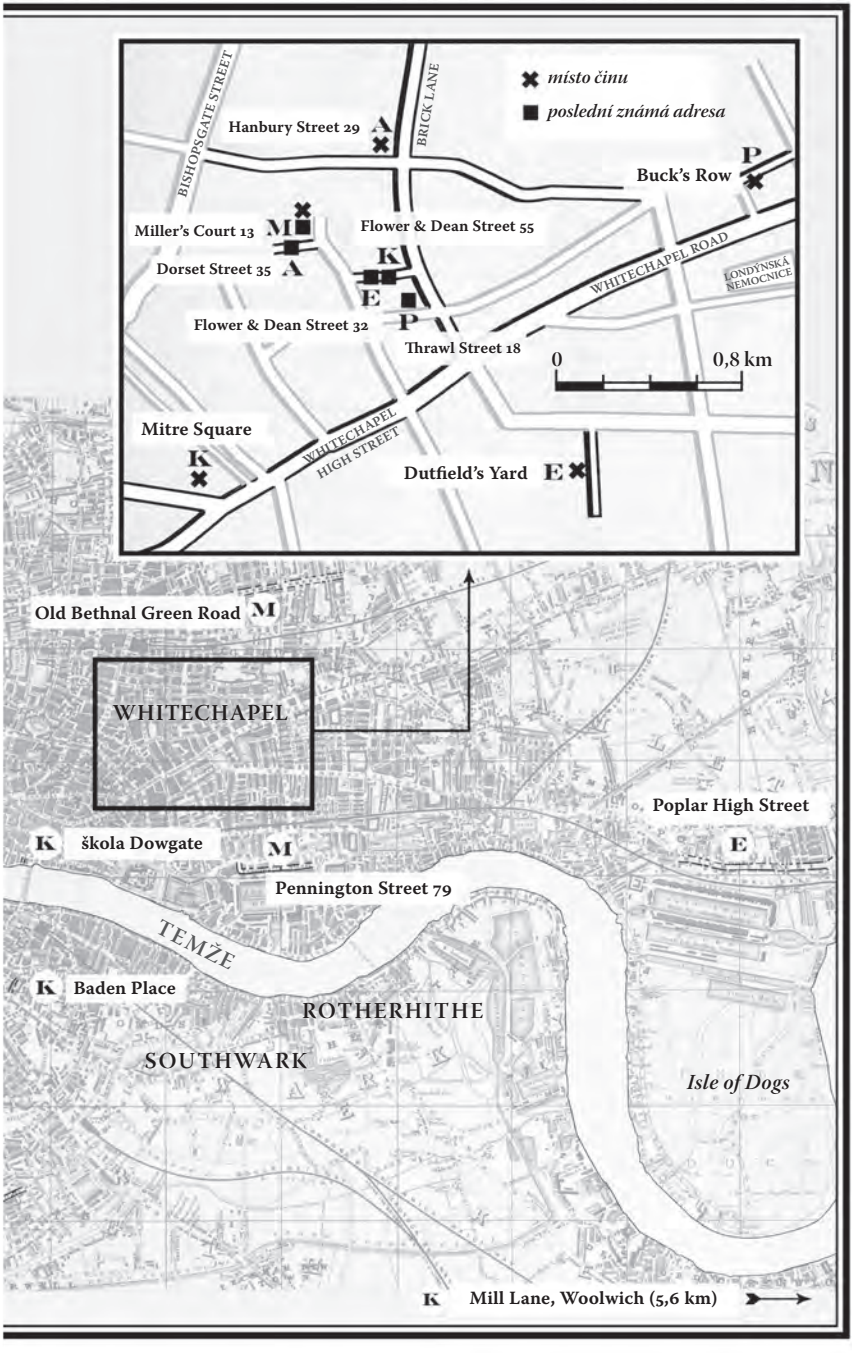
místo činu
poslední známá adresa
BISHOPSGATE STREET
BRICK LANE
Hanbury Street 29 A
Buck's Row P
Miller's Court 13 M
Flower & Dean Street 55
Dorset Street 35 A
K
E
Flower & Dean Street 32 P
Thrawl Street 18
WHITECHAPEL ROAD
LONDÝNSKÁ NEMOCNICE
0
0,8 km
Mitre Square
K
WHITECHAPEL HIGH STREET
Dutfield's Yard E
Old Bethnal Green Road M
WHITECHAPEL
Poplar High Street
K škola Dowgate
M
E
Pennington Street 79
TEMŽE
K Baden Place
ROTHERHITHE
SOUTHWARK
Isle of Dogs
K Mill Lane, Woolwich (5,6 km)

Úvod

Příběh dvou měst

Události roku 1887 mají dvě verze. Tu první zná snad každý, tu druhou skoro nikdo.

Tu první verzi naleznete ve většině historických pojednání. Je to verze, kterou si lidé z oné doby chtěli pamatovat a kterou s nostalgickým úsměvem vyprávěli vnoučatům. Patří do ní příběh královny Viktorie a léto ve znamení oslav padesátého výročí od jejího nástupu na trůn. Když jí na hlavě spočinula těžká britská koruna, byla ještě mladinká, ani ne dvacetiletá dívka. O půl století později byla ztělesněním britského impéria a k její poctě se chystala celá řada náležitě velkolepých akcí. Dvacátého června, tedy přesně v den, kdy Viktorie poprvé usedla na trůn, se do Londýna sjeli monarchové z celé Evropy, indická knížata, vysocí hodnostáři a představitelé ze všech koutů impéria – dorazila dokonce i havajská královna Liliuokalani. Majitelé obchodů ve West Endu opatřili výlohy červenou, bílou a modrou výzdobou a na všech majestátních kamenných budovách visely královské standarty, britské vlajky, květinové girlandy a barevné věnce. Na klubech a vyslanectvích, hotelech a dalších institucích ve čtvrtích St. James a Piccadilly se objevily obrovské koruny doprovázené písmeny „V“ a „R“ a každý večer se rozsvěcela

elektrická světla a zažíhaly plynové hořáky, jež je měly osvětlovat. Z předměstí a činžovních domů proudili do centra věrní poddaní Jejího Veličenstva. V ruce svírali jízdenky na vlak z Kentu a Surrey, tlačili se v davech proudících ulicemi a doufali, že alespoň na okamžik zahlédnou královský kočár nebo princeznu ozdobenou diamanty. Za dlouhých letních dnů zapalovali po soumraku v oknech svých domovů svíčky a připíjeli si pivem, šampaňským a klaretem na královnino zdraví.

Ve Westminsterském opatství se sloužila děkovná mše. Ve Windsoru se konal státní banket a vojenská přehlídka a v Hyde Parku dokonce uspořádali dětskou slavnost pro dva a půl tisíce chlapců a děvčat, jejichž zábavu zajišťovalo na dvacet maňáskových a osm loutkových divadelních souborů, osmdesát šest magických skříněk, devět skupinek cvičených psů, opic a poníků, nejrůznější kapely, hračky a balonky plněné plynem. K obědu dostaly děti limonádu, dort, masové taštičky, housky a pomeranče. Celé léto se na počest královnina jubilea konaly koncerty, přednášky, divadelní představení, regaty, pikniky, slavnostní večeře, a dokonce i jachtařské závody. Oslavy se kryly s tradiční londýnskou společenskou sezónou, takže se pořádaly i zahradní slavnosti a plesy. Dámy oblékaly letní módu: krajkou lemované šaty s honzíky z černého a bílého hedvábí či v odstínech meruňkové, fialkové a šmolkově modré. V londýnském Cechovním domě se konal velkolepý ples, na němž princ z Walesu s manželkou hostili členy královských rodin z tuzemska i zahraničí, jakož i perského prince, papežského nuncia, prince ze Siamu a maháradžu z Indauru z dynastie Holkar. Společenská smetánka tu tančila pod ozdobnými fábory a záplavou parfémovaných květinových aranžmá. Diadémy a spony do kravat házely v zrcadlech třpytivé odlesky. Mladičké debutantky byly představovány vhodným nápadníkům. Koloběh viktoriánského života se otáčel v zasněném rytmu táhlého valčíku.

A pak je tu ještě druhá verze.

Je to příběh roku 1887, na který by všichni nejraději zapomněli. Dodnes je jen velmi málo historických pojednání, která

by se jím zabývala, a překvapivě málo lidí vůbec ví, co se odehrálo. A přece v tom roce onen příběh plnil stránky novin mnohem častěji než líčení všech královských přehlídek, banketů a slavností dohromady.

Léto královnina jubilea bylo výjimečně teplé a suché. Pod jasně modrým nebem, jež zářilo nad bezstarostnými společenskými pikniky a zahradními slavnostmi, uschla valná část úrody ovoce, pole byla vyprahlá. Nedostatek vláhy a snížená potřeba sezónních pracovníků na polích ještě zhoršily už tak rostoucí nezaměstnanost. Zatímco zámožní lidé vysedávali pod slunečníky a ve stínu stromů na zahradách svých předměstských domů, chudina a lidé bez domova využili pěkného počasí a založili si na Trafalgarském náměstí jakési tábořiště pod širým nebem. Mnoho z nich přišlo do centra města, aby si našli práci na trhu v Covent Garden, kam chodili Londýňané nakupovat ovoce a zeleninu, jenomže sucho znamenalo, že bylo najednou potřeba skládat a přenášet mnohem méně beden se švestkami a hruškami. Neúspěšní uchazeči o práci neměli peníze na ubytování, a přespávali proto pod širým nebem na nedalekém náměstí, kde se k nim postupně přidávalo také stále více nezaměstnaných dělníků a lidí bez domova, kteří raději žili na ulici, než aby snášeli žalostné a ponižující podmínky v chudobincích. Ke zděšení kolemjdoucích se táborníci ráno umývali v kašnách a prali si v nich zavšivené oblečení – přímo pod nosem admirála Nelsona, který na ně shlížel z vysokého sloupu. S příchodem podzimu se tu objevili také socialisté, členové Armády spásy a nejrůznějších dobročinných spolků. Rozdávali Bible, povolenky do nocleháren, kávu, čaj, chleba a polévku. Z celtoviny tu vznikly improvizované stany. Den co den tu řečníci přednášeli vášnivé proslovy a stáli přitom mezi tlapami obrovských bronzových lvů. Všechno to vzrušení, pocit sounáležitosti a občerstvení zdarma způsobily, že se počet vyčleněných Londýňanů na náměstí ještě znásobil, načež musela přijít policie, po níž nevyhnutelně následovali novináři, kteří bloumali po náměstí mezi otrhaným osazenstvem

a vyptávali se dosud bezejmenných squatterů na jména a životní příběhy.

Jistý „pan Ashville“ například tvrdil, že je „vyučený sklenář a lakýrník“. Bez práce byl už rok, přičemž třiatřicet nocí z těch dvanácti měsíců strávil na nábřeží Temže, ale pak už bylo příliš chladno a on se přesunul na Trafalgarské náměstí v naději, že tu bude třeba trochu tepleji. Byl ze svého osudu sklíčený a viditelně vyčerpaný, ale snažil se udržet si optimismus a doufal, že jednoho dne snad práci zase najde.

Jistá vdova po vojákovi obcházela náměstí a prodávala zápalky, aby uživila malého synka, ale vždycky takhle nežila. Nedokázala uhradit poslední splátku za šicí stroj, a přišla tak nejen o živobytí, ale i o pokojík, který jí byl domovem. Věděla, že kdyby šla do chudobince, dítě by jí sebrali, a spát na náměstí se synkem stuleným pod jejím přehozem jí připadalo jako lepší možnost.[1]

Byl tu také jeden „postarší manželský pár“, který stihla nenadálá nepřízeň osudu, a oni teď společně spali na jedné z kamenných laviček na náměstí.[2] Manžel působil jako dirigent v divadelním orchestru, avšak utrpěl nehodu, po níž už nemohl pracovat. Neměli žádné úspory, zakrátko přestali mít na nájemné a nakonec byli nuceni ustlat si pod širým nebem. Pomyšlení, že by se snad vydali na milost místnímu chudobinci, je zahanbovalo a děsilo natolik, že o ničem takovém ani neuvažovali.

Takových lidí se každý den ukládaly ke spánku na dlažbě Trafalgarského náměstí stovky a každý měl za sebou podobný osud. Netrvalo dlouho, než si političtí agitátoři uvědomili, že v takovém shromáždění chudých a utlačovaných mají vlastně příhodně po ruce armádu rozhněvaných lidí, kteří nemají co ztratit. Londýňané si už dlouho byli vědomi, že Trafalgarské náměstí leží přesně na hranici mezi východní a západní části města, jako dělicí čára mezi chudými a bohatými: uměle vytvořená hranice, kterou lze narušit stejně snadno jako všemožná neviditelná omezení, jež umlčovala hlasy bezprizorních lidí. V roce 1887 se někteří lidé možné sociální revoluce přímo děsili, jiní se jí zase

nemohli dočkat. Na Trafalgarském náměstí denně vystupovali nejrůznější reformátoři a socialisté: William Morris, Annie Besantová, Eleanor Marxová nebo George Bernard Shaw. Jejich proslovy mobilizovaly tisícihlavé davy, které se za skandování hesel a mávání transparenty přelévaly do okolních ulic, a nevyhnutelně pak docházelo i k násilí. Metropolitní policie a smírčí soud v Bow Street se usilovně snažily protestující usměrnit a vyhnat z náměstí ty, jež považovaly za tuláky a buřiče, ale ti byli jako příliv: sotva se je podařilo vytlačit, už tu byli zase.

Osudová chyba nastala 8. listopadu, kdy londýnský policejní komisař sir Charles Warren vyhlásil na Trafalgarském náměstí úplný zákaz shromažďování. Ti, kteří prostranství v srdci Londýna vnímali jako místo, kde se mohou shromažďovat obyčejní lidé, a příhodné politické fórum, v tom viděli úmyslné vyhlášení války. Na 13. listopadu tedy byla naplánována demonstrace. Oficiálně se shromáždění dožadovalo propuštění irského poslance Williama O'Briena z vězení, ale stížnosti demonstrantů se týkaly mnohem širších témat než této aktuální kauzy. Sešlo se tu přes čtyřicet tisíc mužů a žen. Tomuto davu pak čelily dva tisíce policistů, příslušníků královské gardy a královských granátníků. Téměř okamžitě došlo k potyčkám a policisté se na demonstranty vrhli s obušky. Navzdory opakovaným výzvám k pokojnému protestu se mnoho účastníků vyzbrojilo olověnými trubkami, noži, kladivy a cihlami. Čtyřicet osob bylo zatčeno, více než dvě stě protestujících bylo při nepokojích zraněno a přinejmenším dva lidé zahynuli. Krvavá neděle, jak tento den vešel ve známost, však bohužel konflikt neukončila. Řinčení rozbitého skla a výbuchy veřejného hněvu pokračovaly ještě začátkem následujícího roku.

Součástí těchto dvou příběhů byly dvě ženy, jejichž život i smrt se staly ztělesněním devatenáctého století. První z nich byla královna Viktorie, která oné éře (1837–1901) propůjčila i své jméno. Druhá byla žena bez domova jménem Mary Ann Nicholsová, známá také jako „Polly", která patřila k těm, kdo se v onom roce utábořili na Trafalgarském náměstí. Na rozdíl od

královny jí bylo souzeno, aby na ni svět téměř zapomněl, ačkoli si dosud nepřestal fascinovaně a často téměř s požitkem připomínat jméno jejího vraha: Jacka Rozparovače.

Od letních oslav královnina jubilea zbývalo do smrti Polly Nicholsové, k níž došlo 31. srpna 1888, zhruba dvanáct měsíců. Stala se první z „kanonické pětice" obětí Jacka Rozparovače neboli jednou z pěti žen zabitých ve čtvrti Whitechapel v londýnském East Endu, jejichž smrt policisté přičítali téže osobě. Krátce po její vraždě, 8. září, bylo na dvorku v Hanbury Street objeveno tělo Annie Chapmanové. V časných ranních hodinách dne 30. září pak Rozparovač vraždil hned dvakrát. Při činu, který vešel ve známost jako „dvojitá akce", připravil o život Elizabeth Strideovou, nalezenou na dvoře Dutfield's Yard v Berner Street, a Catherine Eddowesovou, zabitou na Mitre Square. Poté se vrah nakrátko odmlčel a 9. listopadu spáchal svůj poslední strašlivý čin: v domě na adrese Miller's Court 13 zavraždil Mary Jane Kellyovou přímo v její posteli a tělo zohavil.

Brutalita zločinů ve Whitechapelu šokovala obyvatele Londýna i valnou většinu čtenářů novin daleko za hranicemi města. Rozparovač všem svým obětem podřízl krk. Čtyřem z pěti pak ještě rozpáral břišní dutinu a vyřízl některé orgány. S výjimkou poslední vraždy se všechny tyto násilné činy odehrály pod rouškou tmy přímo na ulici. Ve všech případech se vrahovi podařilo uniknout, aniž po sobě zanechal jedinou stopu, která by vedla k odhalení jeho totožnosti, nebo alespoň k jasnému závěru, zda se jednalo o muže, ženu či zda nebylo pachatelů více. Vzhledem k hustotě osídlení ve čtvrti, kde vraždil, považovaly veřejnost, tisk, a dokonce i policie tuto skutečnost za velmi pozoruhodnou. Rozparovač jako by byl pokaždé o jeden přízračný, zvrácený krok před policií, což jeho činům propůjčilo zvláštní, až nadpřirozenou děsivost.

Strážníci a detektivové z okrsku H Metropolitní policie, pod nějž Whitechapel spadal, dělali, co vzhledem k omezeným zdrojům mohli, nikdy předtím však nemuseli řešit případ vražd takového rozsahu ani takové závažnosti, a brzy toho měli nad

hlavu. Policisté v celé čtvrti se chodili vyptávat dům od domu. Policie shromáždila a podrobila analýze velké množství nejrůznějších důkazních materiálů. Policejní služebny byly zavaleny výpověďmi a dopisy od lidí, kteří se prohlašovali za svědky, nabízeli pomoc, anebo si jen rádi vymýšleli. Celkem policie vyslechla více než dva tisíce osob a prověřila přes tři sta možných podezřelých. Ani s pomocí Scotland Yardu a policejního oddělení londýnského City se však nedobrala k ničemu užitečnému. Pokud snad policie získala nějaká reálná vodítka, povětšinou je v čím dál větší záplavě papírování přehlédla. Zatímco si strážníci horlivě zapisovali do notýsků a honili potenciální pachatele v temných uličkách, Jack Rozparovač vraždil dál.

V ten „hrůzný podzim" se Whitechapel zaplnil novináři, kteří s naostřenými tužkami vycítili zlatou žílu senzace. Tisk se nevyhnutelně postavil mezi probíhající policejní vyšetřování a obyvatele East Endu, kteří teď žili v neustálém strachu, a situace se stala značně výbušnou. Policie žádné průkazné závěry nenabízela, a novináři tak dychtivě publikovali vlastní teorie o vrahovi a jeho konání. Noviny šly na dračku a lidé nenasytně hltali další a další články z nejrůznějších pohledů. Na stránky plátků si pochopitelně našly cestu i přikrášlené či zcela vymyšlené skutečnosti. Senzační zvěsti a rozohněné komentáře znevažující práci policie strach obyvatel Whitechapelu zrovna neuklidňovaly. V polovině září už místní podle tisku „zachvátila panika" a většina lidí byla tak vyděšená, že za tmy vůbec nevycházela z domu. Před policejní stanicí v Leman Street se shromažďovaly zástupy „bučících a pokřikujících" lidí, kteří se dožadovali, aby byl vrah zatčen, a místní obchodníci založili Spolek domobrany Whitechapelu a dychtili vzít věci do vlastních rukou. Novináři mezitím divoce spekulovali o tom, kdo by pachatel mohl být: jednou to byl muž z Whitechapelu, jindy bohatý „švihák" z West Endu, pak zase námořník, žid, řezník, chirurg, cizinec, šílenec anebo celá vyděračská banda. Místní začali útočit na všechny, kdo spadali do kterékoli z těchto kategorií: vrhali se na lékaře s doktorskými brašnami a chodili hlásit na policii, kdykoli spatřili

muže nesoucího nějaký balík. Hrůzné události vyvolávaly v lidech znechucení, ale také je jaksi groteskně fascinovaly. Lidé se shromažďovali nejen před policejní služebnou v Leman Street, ale také na místech, kde se vraždy odehrály. Někteří se chodili dívat na místa činu, jako by doufali, že jim poskytnou nějaké vodítko k řešení, jiní celou věc brali jako úchvatnou, i když děsivou atrakci.

U žádné z pěti vražd nedokázala policie nikoho dopadnout a obvinit, a touha lidí po spravedlnosti ve formě řádného soudního procesu tak zůstala navždy nenaplněna. Jediné odpovědi a řešení nabízela koronerova šetření a následná slyšení, která se po každé vraždě konala za účasti veřejnosti ve Whitechapelu a v City a o kterých tisk zevrubně referoval. Při slyšení si koroner předvolával svědky podobně jako při soudním procesu a ti pak vypovídali před porotou. Cílem bylo získat co možná nejjasnější oficiální vysvětlení toho, jak ke smrti dané osoby došlo. Většina toho, co víme o pěti obětech Jacka Rozparovače, pochází právě ze svědeckých výpovědí při slyšeních, jako zdroj informací jsou však značně problematické. Výslechy nebyly vedeny nikterak důkladně, porota téměř nekladla doplňující otázky a rozpory a nesrovnalosti ve výpovědích nikdo nikdy nezpochybnil. Informace získané při slyšeních tedy představují jen vrcholek mnohem temnějšího, nejasnějšího ledovce možných odpovědí.

Jedno však vraždy ve Whitechapelu odhalily zcela jistě: nevýslovně ubohé životní podmínky chudých obyvatel této čtvrti. Táboření a nepokoje na Trafalgarském náměstí byly jen viditelným projevem toho, co East End a další chudé části Londýna trápilo už dávno. Byl to políček do tváře vládnoucí třídě. A když se objevil Jack Rozparovač, byl ten políček ještě hlučnější a pádnější.

Po nápravě hrůzné situace v East Endu volali novináři, společenští reformátoři i misionáři po většinu vlády královny Viktorie. Během sedmdesátých a osmdesátých let devatenáctého století, kdy na britské hospodářství dopadly důsledky tzv. dlouhé krize, se ovšem situace stala opravdu kritickou. V Londýně žila celá armáda nekvalifikovaných pracovníků – lidí, kteří prali

a spravovali prádlo, nosili cihly, montovali nábytek, vykládali lodě a věnovali se podomnímu prodeji –, a pokud už se pro ně našla nějaká práce, byla mizerně placená a nejistá. Za příležitostnou práci v docích se neplatilo víc než patnáct šilinků týdně. Nosiči reklam, kteří chodili po městě s dvěma spojenými reklamními tabulemi na břiše a na zádech, si za den vydělali nanejvýš jeden šilink a osm pencí. A k tomu ještě neúprosně stoupaly ceny nájemného. Tou dobou se v Londýně kvůli výstavbě železnic a nových širokých ulic jako Shaftesbury Avenue bouraly celé chudinské čtvrti. V důsledku toho bylo chudé obyvatelstvo Londýna nuceno žít namačkáno na mnohem menším prostoru.

Městský obvod Whitechapel patřil k nejproslulejší z chudých čtvrtí, ale nebylo to rozhodně jediné semeniště chudoby v Londýně. V devadesátých letech devatenáctého století provedl sociální reformátor Charles Booth rozsáhlý průzkum chudinských oblastí v hlavním městě, z něhož vyplynulo, že oblasti, kde bujela bída, kriminalita a utrpení, se nacházely v Londýně všude, dokonce i v jinak zámožných čtvrtích. Whitechapel měl však jednoznačně pověst toho nejubožejšího místa z nejubožejších a trumfl v tom i takové oblasti jako Bermondsey, Lambeth, Southwark nebo St. Pancras. Na konci devatenáctého století se v této čtvrti plné skladišť, nocleháren, továren a robotáren, jatek, pokojů k pronájmu, hospod, laciných kabaretů a tržišť tísnilo na osmasedmdesát tisíc lidí. Bylo tu přelidněno a společnost zde byla nábožensky, kulturně i jazykově neobyčejně rozmanitá. Už nejméně po dvě století mířili do Whitechapelu přistěhovalci z celé Evropy. V druhé polovině devatenáctého století mezi nimi byl velký počet Irů, kteří zoufale toužili uniknout chudobě ve své převážně venkovské a zemědělské vlasti. V osmdesátých letech se k nim přidružili také židé, kteří utíkali před pogromy ve východní Evropě. V době, kdy vůči lidem jiné národnosti, rasy či vyznání panovala značná podezíravost, nebyla integrace přirozený proces, a to ani v chudinských čtvrtích. Booth a jeho spolupracovníci však považovali obyvatele Whitechapelu za poměrně uniformní komunitu, zvláště pokud šlo

o zařazení do společenské třídy, bez ohledu na jejich etnický původ. Existovala tu sice i poměrně početná střední třída, jinak ale výzkumníci označili obyvatele Whitechapelu převážně za „chudé“, „velmi chudé“ nebo za „osoby na hraně zákona“.

Jakési pulsující, temné srdce Whitechapelu byla oblast známá jako Spitalfields. Právě tady, hned vedle ovocného trhu a štíhlé bílé věže katedrály Krista, se nacházely snad ty nejhorší a nejubožejší ulice a domy v celém Whitechapelu, ne-li v celém Londýně. Dorset Street, Thrawl Street, Flower & Dean Street a k nim přiléhající menší uličky, to byla místa, kam se bála chodit i policie. Lemovaly je hlavně laciné, neřestmi prolezlé noclehárny a polorozpadlé bytové domy, které byly uvnitř rozděleny na jednotlivé vlhké a zatuchlé „zařízené pokoje“ k pronájmu. Právě tyto ulice se spolu s jejich zoufalými obyvateli staly ztělesněním všeho, co bylo v Anglii prohnilé.

Kdo do této propasti zavítal z bezpečí středostavovského viktoriánského světa, obvykle oněměl zděšením. Rozbité chodníky, matně svítící plynové lucerny, kluzké vrstvy splašků, louže špinavé vody plné choroboplodných zárodků a vozovky poseté odpadky – to vše jako by předznamenávalo hrůzy, které se skrývaly uvnitř domů. V zablešených pokojících velkých jen málo přes dva krát dva metry a s rozbitými okny se tísnily celé rodiny. Inspektoři hygienické služby například navštívili obydlí, kde v posteli spalo pět dětí společně s mrtvým sourozencem, kterého teprve čekal pohřeb. Lidé spávali na podlaze na hromadách hadrů a slámy, někteří dali do zastaváren všechno své oblečení a zůstalo jim jen pár hadříků, aby nebyli úplně nazí. Byl to bludný kruh pekla, v němž bujel alkoholismus, podvýživa, nemoci a domácí násilí – vlastně jakékoli násilí. Děvčátka, která stěží dosáhla puberty, se prodávala za peníze. Chlapci podobně snadno sklouzávali ke zlodějně a kapesním krádežím. Spořádaným příslušníkům anglické střední třídy připadalo, že veškeré dobré a správné lidské pohnutky, jaké normálně vládnou mezilidským vztahům, tváří v tvář tak krutému, ochromujícímu nedostatku nevyhnutelně selhávají.

Nejočividnější to bylo ve veřejných noclehárnách, kam se uchylovali lidé, kteří byli tak chudí, že si nemohli dovolit pronajmout ani maličký pokojík. Noclehárny poskytovaly dočasné přístřeší lidem bez domova, kteří měli na výběr mezi tamními páchnoucími postelemi, vykořisťovatelskými podmínkami na přechodných odděleních chudobinců a spaním na ulici. Tady nacházeli útočiště žebráci, zločinci, prostitutky, alkoholici, lidé bez práce, staří a nemocní, námezdní dělníci i vysloužilí vojáci. Většina jejich obyvatel spadala hned do několika z těchto kategorií. Jen ve Whitechapelu bylo takových veřejných noclehárен 233 a odhadem v nich přespávalo 8 530 lidí bez domova.[3] Nejhorší pověst měly pochopitelně noclehárny v Dorset Street, Thrawl Street a Flower & Dean Street. Za čtyři pence na noc dostal člověk tvrdou, uzounkou a zablešenou postel v dusné a zatuchlé společné ložnici. Za osm pencí bylo k mání stejně špinavé dvoulůžko oddělené dřevěnou zástěnou. Noclehárny bývaly rozdělené podle pohlaví i smíšené, ty smíšené byly ovšem všeobecně považovány za místa naprosté morální zkaženosti. Všichni ubytovaní měli právo využívat společnou jídelnu, která byla otevřena po celý den a dlouho do večera. Obyvatelům noclehárny sloužila jako společenská místnost, kde si mohli uvařit skrovné jídlo, popíjet čaj a pivo a bavit se mezi sebou i s kýmkoli, kdo se tu zastavil. Inspektoři a reformátoři, kteří do těchto stravoven zavítali, byli šokováni ohavným chováním a vyjadřováním přítomných, dokonce i dětí. Zejména jim však vadilo všudypřítomné násilí, hanebná špína, přetékající záchody, neskrývaná nahota a sexualita, opilství a zanedbávání dětí. V noclehárnách se pod jednou střechou sešlo všechno, co spořádané lidi na chudinských čtvrtích tak uráželo.

Policii a reformátorům dělalo obzvlášť starost, že společné noclehárny byly semeništěm prostituce. Pokud měli nocležníci dost peněz, aby zaplatili čtyři nebo osm pencí za postel, nikdo se jich na nic neptal, a noclehárna se tak snadno mohla stát doupětem nepravosti. V noclehárnách pobývalo mnoho žen, které měly prostituci jako hlavní zdroj příjmů, zejména po přijetí

novely trestního zákoníku z roku 1885, která vedla k nucenému uzavření řady nevěstinců. Mnohé prostitutky tak byly nuceny poskytovat své služby jinde než ve svém obydlí. Noclehárna, kde bylo za osm pencí k mání dvoulůžko, tak představovala příhodné místo, kam mohla žena vzít zákazníka, jemuž se nabídla na ulici. Jiné prostitutky dávaly přednost spaní na levnějším jednolůžku za čtyři pence a své zákazníky raději obsluhovaly v temných zákoutích na ulici, kde jim nabízely rychlé sexuální ukojení, které často ani nezahrnovalo plnohodnotný pohlavní styk.

Noclehárny se staly útočištěm nesčetných žen, které se do politováníhodné situace dostaly z mnoha různých důvodů. Ačkoli je pravda, že některé z nich se uchylovaly k „příležitostné prostituci", bylo by kategoricky nesprávné předpokládat, že to dělaly všechny. Obyvatelky nocleháren projevovaly při shánění poplatku za postel velkou vynalézavost. Většinou si vydělávaly příležitostnými pracemi – úklidem, praním a prodejem nejrůznějšího zboží – a svůj příjem doplňovaly půjčkami, žebráním, zastavováním věcí a někdy i krádežemi. Zásadní pro pokrytí nákladů na živobytí bylo najít si muže. Takové vztahy byly často krátkodobé a navazované z čiré nutnosti, některé však vydržely měsíce nebo i roky, aniž by ovšem kdy byly posvěceny v kostele. Středostavovské pozorovatele často šokovalo, jak snadno a rychle chudé ženy a chudí muži do takových vztahů vstupovali a zase je ukončovali. Nikomu také zjevně příliš nezáleželo na tom, zda z takových svazků vzejdou děti. Tato morálka se pochopitelně značně lišila od všeobecně uznávaných norem a lidem bylo o to méně jasné, co vlastně obyvatelky těch hříchem prolezlých nocleháren dělají, aby si udržely střechu nad hlavou.

Během děsivého řádění Rozparovače se noviny předháněly v tom, kdo dokáže pobouřit národ barvitějším popisem života v chudinské čtvrti, a běžně tvrdily, že whitechapelské noclehárny jsou ve skutečnosti „zakuklené nevěstince" a že všechny ženy, které v nich přebývají, jsou až na pár výjimek prostitutky. Ve světle oněch hrůzných událostí byla veřejnost náchylná tomu

věřit. Nadsázka začala být považována za fakt navzdory tomu, že policie sama viděla věci docela jinak. Uprostřed Rozparovačova vražedného tažení napsal komisař Metropolitní policie dopis, který líčil skutečnost úplně jinak. Sir Charles Warren provedl hrubý výpočet, na jehož základě odhadl, že ve 233 whitechapelských noclehárnách žije zhruba 1 200 prostitutek. Důležité však bylo, že toto stanovisko zpřesnil následujícím doznáním: „Nemáme žádný způsob, jak zjistit, které ženy jsou prostitutky a které ne."[4] Jinými slovy, pokud ani policie nedokázala určit, zda si žena vydělává prostitucí, nebo ne, sotva mohli podobné závěry činit novináři.

Warrenovy statistiky nabízejí ještě jeden zajímavý úhel pohledu. Pokud činil celkový počet uživatelů nocleháren 8 530 osob, z čehož jednu třetinu, tedy 2 844 osob, tvořily ženy, a přijmeme-li za bernou minci údaj, že 1 200 z těchto žen by se dalo označit za prostitutky, pořád by to znamenalo, že většina z nich, konkrétně 1 644 žen, žádnou formu prostituce neprovozovala.[5] Podobně jako obyvatelé whitechapelských nocleháren se tak oběti Jacka Rozparovače a jejich životy zamotaly do sítě předsudků, fám a neopodstatněných spekulací. Jednotlivá vlákna této sítě se začala splétat před více než sto třiceti lety a je pozoruhodné, že až dodnes se je téměř nikdo nepokusil rozmotat ani zpochybnit. Životním příběhům Polly, Annie, Elizabeth, Kate a Mary Jane vtiskly jejich podobu hodnoty viktoriánského světa. Tyto hodnoty jsou jednoznačně mužské, autoritářské a středostavovské. Formovaly se v době, kdy ženy neměly vlastní hlas a téměř žádná práva a v níž byli chudí lidé považováni za líné a morálně zkažené. Spadat do obou těchto škatulek byla snad ta nejhorší možná kombinace. Po více než sto třicet let jsme si zkrátka vystačili se zaprášeným balíčkem, který jsme od viktoriánské generace dostali. Jen málokdy se do něj někdo pokusil nahlédnout, či alespoň odstranit tlustý obal, který nám brání tyto ženy a jejich skutečné životní příběhy poznat.

Jack Rozparovač zabíjel prostitutky – tak se to přece říkalo vždycky. Ve skutečnosti u přinejmenším tří z jeho pěti obětí

neexistují žádné konkrétní důkazy pro to, že by skutečně šlo o prostitutky. Jakmile byla těla objevena v temných dvorech nebo uličkách, policie jednoduše předpokládala, že se jednalo o prostitutky a že je zabil nějaký šílenec, který je na tato místa nalákal za účelem sexu. Ani pro to nikdy žádné důkazy neexistovaly. Naopak – během koronerova šetření bylo zjištěno, že Jack Rozparovač neměl pohlavní styk s žádnou ze svých obětí. Ani na jedné oběti navíc nebyly nalezeny žádné stopy zápasu a vraždy se podle všeho odehrály v naprostém tichu. Nikdo v okolí nezaslechl jediný výkřik. Podle výsledků pitvy byly všechny ženy zabity vleže. Přinejmenším o třech obětech bylo známo, že občas přespávaly na ulici a že v ten večer, kdy byly zabity, nesehnaly peníze na noclehárnu. Poslední oběť byla zavražděna přímo ve své posteli. Policisté byli však natolik přesvědčeni o správnosti své teorie ohledně vrahova výběru obětí, že jim úplně unikla zcela zřejmá skutečnost: Rozparovač si vybíral spící ženy.

Nespolehlivost historických pramenů byla od počátku překážkou k odhalení pravdy ohledně whitechapelských vražd. Dochovalo se sice něco málo policejních záznamů, ale většina toho, co víme o vraždách a jejich obětech, pochází ze závěrů koronerových šetření. Ve třech z pěti případů se však bohužel oficiální dokumentace z těchto šetření ztratila. Všechno, co máme k dispozici, jsou tedy zprávy o těchto šetřeních uvedené v tisku – značně upravené, přikrášlené, často vycházející ze špatného pochopení a vlastního výkladu skutečností. Z toho všeho si můžeme udělat jen povšechný obraz o událostech. Ke všem těmto pramenům jsem přistupovala opatrně a neberu nic, co je v nich obsaženo, za svaté a pevně dané. Podobně jsem se rozhodla nebrat v úvahu nepotvrzené informace poskytnuté při koronerových slyšeních svědky, kteří oběti před smrtí osobně neznali.

Při psaní této knihy nebylo mým záměrem odhalit identitu vraha. Místo toho chci sledovat životní dráhu pěti žen, nahlédnout na jejich zkušenosti v kontextu doby, v níž žily, a znovu s nimi prožít to dobré i to zlé. Měly by pro nás být víc než jen prázdnými lidskými ostatky, jak jsme na ně až dosud nahlíželi.

Bývaly přece dětmi, které plakaly a dožadovaly se matčiny náruče, byly to mladé ženy, které se zamilovaly, které porodily děti a musely se vyrovnat se smrtí rodičů, ženy, které se smály a slavily Vánoce. Hádaly se se sourozenci, plakaly a snily, trpěly a užívaly si drobná vítězství. Jejich životy se ubíraly podobnou cestou jako osudy mnoha dalších žen ve viktoriánské době, a přece se staly výjimečnými – tím, jak skončily. Právě pro ně jsem napsala tuhle knihu – v naději, že jejich příběh zazní jasně a zřetelně a že jim tím dokážu vrátit to, co jim smrt tak krutě sebrala: jejich důstojnost.

Polly

26. srpna 1845 – 31. srpna 1888

1

Kovářova dcera

Válce se otáčely. Řemeny se posouvaly, ozubená soukolí cvakala a hrčela a litery s tiskařskou černí se otiskovaly na papír. Podlahy drnčely a světla nikdy nezhasínala. V některých místnostech visely na sušácích od stropu dlouhatánské pláty se slovy, jinde se zase tyčily věže z dřevěných krabic plných drobounkých kovových tiskařských liter. Byly tu místnosti, kde muži ohýbali a tvarovali knihařskou kůži, opatřovali přebaly knih zlatou ražbou a sešívali listy do vazby. V dílničkách se tu leptaly pláty pro měditisk a odlévala se písmenka. Nacházely se zde obchůdky zaskládané až po strop knihami a novinami a časopisy, kde to báječně vonělo novým papírem a čerstvou tiskařskou barvou. Fleet Street a postranní uličky, jež z ní vybíhaly, byly jako tiskařský úl s nespočtem komůrek. Dělníci chodili všichni v plátěném oblečení. Špinavé pracovní pláště a umazané zástěry byly snad předepsaným úborem – čím černější a umouněnější, tím větší dříč. Poslíčci běhali po pochůzkách od hlavy až k patě zanesení tiskařským prachem. V celé tiskařské farnosti u svaté Brigity snad nebyl jediný muž, který by se mohl pochlubit čistými, neučerněnými prsty, a ani by nic takového nechtěl. To místo bylo domovem spisovatelů, tiskařů, novinářů a knihkupců a všech ostatních profesí, jež se živí psaným slovem.

Po Fleet Street a všech jejích hustě zalidněných přítocích neustále proudily davy. Jak poznamenal jistý spisovatel, kdyby si

člověk stoupl na kopec Ludgate Hill, poblíž katedrály sv. Pavla, nespatřil by na Fleet Street „nic než temnou, nepřehlednou, zběsile se přelévající masu lidí, koní a kočárů, pod níž nebyl vidět ani kousíček chodníku – nic než hlavy míhající se podél řad domů, přičemž to moře hlav zabíralo i celou vozovku“.[1] Mezi touhle širokou třídou a s ní rovnoběžnou ulicí High Holborn se rozprostírala sevřená síť drobných uliček a průchodů lemovaných prohnilými dřevěnými domky a budovami z plesnivých cihel, v nichž už od sedmnáctého století žili a pracovali tiskaři, myslitelé i zchudlí spisovatelé. Byli tu na sebe všichni tak namačkaní, že slyšeli vzájemně každé kýchnutí, každý nářek, ba i pouhý povzdech. V létě byla okna otevřená dokořán a snad v každé uličce duněly a vrčely tiskařské lisy, ruční i parní.

Právě tady, ve všem tom ruchu a rámusu, přivedla Caroline Walkerová ve stísněném zchátralém pokojíku na svět své druhé dítě, dcerku Mary Ann. Narodila se 26. srpna 1845, v den, kdy podle místních novin bylo „jasno a sucho“. Její rodný dům byla polorozpadlá, dobrých dvě stě let stará budova známá jako Dawes Court, stojící na rohu ulic Gunpowder Alley a Shoe Lane – adresa, za kterou by se nemusela stydět ani hrdinka z Dickensových románů. Autor *Olivera Twista* ostatně tahle špinavá zákoutí a páchnoucí uličky sám velmi dobře poznal, neboť tu jako malý chlapec pracoval v továrně na výrobu černidla na boty a později se věnoval psaní v pokoji pronajatém nedaleko odsud. Polly, jak se dceři Caroline Walkerové začalo říkat, strávila první léta svého života na stejném místě, kde žil románový Fagin a jeho dětská banda kapsářů.

Walkerovi nikdy nebyli bohatí a vzhledem k povolání Pollyina otce nebylo ani pravděpodobné, že by se někdy nějak zvlášť vzmohli. Edward Walker se vyučil kovářem v Lambethu na opačném břehu Temže a do „tiskařské ulice“ přes řeku přišel za prací. Zpočátku se živil jako zámečník, ale pod vlivem tohoto místa nejspíš časem přešel na odlévání tiskařských liter či vytváření písem.[2] Kovařina byla uznávané a odborné řemeslo, ovšem uživit se jí dalo jen tak tak. Kovářský tovaryš vydělával v prvních

letech třeba jen tři až pět šilinků denně, přičemž jakmile získal stálé místo, mohla tato částka vzrůst až na šest šilinků a šest pencí. Jakmile si ovšem pořídil rodinu, nebylo lehké vystačit ani s tímto vyšším výdělkem.[3]

Z Edwardova platu žili s Caroline a jejich třemi dětmi – Edwardem, o dva roky starším než Polly, a Frederickem, o čtyři roky mladším – skromně, ale slušně. To nebylo v prvních desetiletích viktoriánské éry nic jednoduchého – pokud člověk onemocněl nebo náhle přišel o práci, za chvíli už rodina neměla na nájemné a zakrátko mohla skončit v chudobinci. Průměrné týdenní výdaje pro středně velkou rodinu jako Walkerovi činily odhadem jednu libru, osm šilinků a jednu penci. Nájemné za jeden velký pokoj či dva menší v centru Londýna se pohybovalo zhruba od čtyř šilinků do čtyř šilinků a šesti pencí týdně. Za jídlo rodina utratila kolem dvaceti šilinků a přinejmenším jednoho šilinku a devíti pencí bylo ještě zapotřebí k nákupu uhlí, dříví, svíček a mýdla.[4] Školený pracovník jako Edward Walker také očekával, že mu plat bude stačit na to, aby si každý měsíc odložil nejméně několik pencí stranou na horší časy, a další zhruba jeden šilink a tři pence vynaložil dětem na vzdělání.

Povinná školní docházka byla sice zavedena až v roce 1876, ale zámožnější dělnické rodiny často posílaly své syny – a někdy i dcery – do místních škol, ať už provozovaných dobročinnými organizacemi, nebo za úplatu. Pro rodiny dělníků v tiskařském průmyslu to platilo obzvlášť, neboť gramotnost se u nich nejen vysoce cenila, ale považovala se za naprostou nezbytnost. Někteří zaměstnavatelé, jako například jedno z největších nakladatelství té doby Spottiswoode & Co., dokonce zakládali ve svých podnicích vlastní školy pro chlapce do patnácti let a provozovali pro zaměstnance knihovny, aby podpořili gramotnost v rodinách. Polly a její bratr Edward nejspíš neměli k takové vymoženosti přístup, ale s velkou pravděpodobností chodili do státní nebo britské školy. Provozovatelem státních škol, jako například Státní školy města Londýna v nedaleké Shoe Lane, byla anglikánská církev. Tyto školy nabízely omezené vyučovací hodiny

pro děti, které musely vedle školy i pracovat. Britským školám dávaly přednost ty z dělnických rodin, které na nejchudší vrstvu shlížely maličko svrchu a vzdělávání v britských školách považovaly za důkladnější. V tomto typu vzdělávacích institucí učily starší děti pod dohledem učitele nebo učitelky své mladší spolužáky. Edward Walker byl podle všeho velký zastánce vzdělávání, a tak mohla Polly chodit do školy až do patnácti let, což bylo pro dívku, navíc z její společenské třídy, opravdu neobvyklé. V té době se obvykle dívky z dělnických rodin učily číst, ale už ne psát – Polly si však osvojila obojí. Walkerovi si nejspíš nemohli dovolit žádné požitky navíc, ale dětství poblíž tiskařské ulice poskytovalo Polly alespoň jednu výhodu: měla přístup ke knihám a dalším psaným materiálům.

Za svého dětství a mládí k mnoha dalším výdobytkům přístup neměla. Walkerovi nikdy nebydleli daleko od ulic Shoe Lane a High Holborn. Z Dawes Courtu se přestěhovali do Dean Street, potom na Robinhood Court a do Harp Alley. Farnosti svaté Brigity a svatého Ondřeje byly protkány uzounkými středověkými uličkami a v domech namačkaných na sebe bylo málo místa a skoro žádné soukromí. V roce 1844 bylo provedeno šetření ohledně bytové situace v hustě zalidněných londýnských obvodech, při němž bylo zjištěno, že v budovách v úzkých uličkách a s uzavřenými dvory, v jaké žili i Walkerovi, panují zdaleka „nejhorší podmínky… místnosti jsou špatně větrané a špinavé… a je tomu tak v celé čtvrti". Většina rodin žila v jediném pokoji, jehož průměrné rozměry byly zhruba dva krát dva a půl až tři metry a výška stropu se pohybovala od dvou do dvou a půl metru.[5] V takových maličkých prostorách se tísnily celé rodiny. Budova Dawes Courtu bývala kdysi jeden veliký hrázděný dům, který byl však rozdělen na tři samostatné obytné jednotky a ty byly pak ještě rozčleněny na jednotlivé samostatně pronajímané pokoje, v domě tak celkem žilo přinejmenším pětačtyřicet lidí. Celé domácnosti musela stačit jediná postel, pod kterou se zasunovala menší improvizovaná lůžka pro mladší děti. Stůl a několik židlí pak posloužily jako obývací pokoj, jídelna i šatna zároveň. V každém koutě se

skrývalo něco užitečného: košťata, hrnce, kbelíky, pytle s cibulí a uhlím. Sociální aktivisty tyto životní podmínky nesmírně znepokojovaly, stejně jako jejich dopad na morálku a spořádanost jinak tvrdě pracujících řemeslníků. Rodiče, děti, sourozenci a další členové rodiny se převlékali i umývali společně, rodiče provozovali pohlavní styk před dětmi a nebylo-li k dispozici „venkovní zařízení", také před sebou navzájem vyměšovali. Matka vařila večeři, zatímco nemocné dítě rozpálené horečkou vedle zvracelo do nočníku a u stolu se převlékal polonahý otec nebo jiný sourozenec. Manželé plodili děti, zatímco vedle nich ležely ty, které už měli. V takových primitivních podmínkách před sebou lidé nedokážou mnoho skrývat.

Za čtyři šilinky týdně toho taková obydlí neměla mnoho co nabídnout. Nájemníky tu čekaly vlhké, popraskané zdi, sazemi začerněné stropy s odlupující se omítkou, ztrouchnivělé prkenné podlahy, rozbitá či rozklížená okna, jimiž profukoval vítr a déšť. Z věčně ucpaných komínů se kouř vracel zpátky do místností a přispíval k častým respiračním onemocněním. Chodby a schodiště na tom nebyly o moc lépe, někdy byl pohyb po nich vysloveně nebezpečný. V jednom takovém domě se na schodišti „utrhlo zábradlí" a schody samotné na tom byly podobně: „někdo do nich těžkou botou prošlápl díru a stačí jen málo… aby se celá konstrukce s rachotem zřítila".[6]

Víc než stísněné podmínky a zchátralost budov však jejich obyvatele trápilo, že nemají přístup k čisté vodě, čtvrti nejsou vybaveny kanalizací a není zde dostatek čistého vzduchu. Uzavřené malé dvorky na tom byly nejhůře: inspektoři pravidelně zjišťovali, že je tu jediný zdroj vody, který musí sloužit mnoha domácnostem. Sudy na vodu byly téměř vždy znečištěné nějakou „špínou usazenou na hladině". V některých případech si obyvatelé museli při vaření a uklízení vystačit s „odpadní vodou" nabíranou ze stojatých louží, které v létě neskutečně páchly. Mnoho domů nemělo žumpu a obsah nočníků se „vyléval přímo na dvorek nebo na ulici, kde všechno zůstalo ležet, dokud to déšť nespláchl do strouhy".[7] Nebylo proto nijak překvapivé, že

tu každou chvíli, zejména v teplejších měsících, propukala smrtící nákaza cholerou, tyfem a dalšími chorobami, které inspektoři popisovali obecně jako „horečnatá onemocnění".

Jak dělnické vrstvy v Londýně dobře věděly, v takových špinavých, přelidněných obydlích se nedařilo ničemu než nemocem. Zakouřené pokoje a odporná londýnská žlutá „mlha" zdraví přepracovaných a podvyživených lidí nijak neprospívaly. Polly se o tom přesvědčila ještě před svými sedmými narozeninami. Na jaře roku 1852 začala její matka churavět. Počáteční příznaky se jevily jako chřipka, ale pak se její kašel neustále zhoršoval. Jak jí tuberkulóza postupně stravovala plíce, Caroline začala při strašlivém chrchlání plivat krev. Hořela horečkou, byla hubená a vyčerpaná. Trápila se až do 25. listopadu, kdy zemřela.

Zanechala po sobě manžela a tři děti, přičemž nejmladšímu Frederickovi ještě nebyly ani tři roky. Tehdy se od pracujících mužů rozhodně neočekávalo, že se budou sami starat o malé děti, ale Edward Walker měl svou rodinu tak rád, že se o to usilovně snažil. Místo aby svěřil syny a dceru do péče příbuzným, nebo je snad dokonce dal do místního chudobince, umínil si Walker, že jim poskytne domov. Nikdy se znovu neoženil a zdá se, že mu s výchovou dětí a péčí o domácnost pomáhala Carolinina starší sestra Mary Webbová.[8]

Když Caroline umírala, nevěděla, že svou nemocí nakazila i malého Fredericka, a neměla ani tušení, jaké nebezpečí pro své děti představuje. O tuberkulóze a způsobu jejího šíření se toho až do konce devatenáctého století mnoho nevědělo. Jelikož se tato choroba šíří vzduchem a dlouhodobým, pravidelným kontaktem s nakaženou osobou, stala se jedním z nejhorších zabijáků viktoriánské éry, zejména v rodinách. Často tuto chorobu nevědomky šířily ve svých domovech ženy, které se staraly o churavějící příbuzné či sousedy. Ani ne rok a půl po matčině smrti se rozstonal i Frederick. Edward a Mary vycítili, že chlapci už mnoho času nezbývá, a 14. března 1854 ho nechali pokřtít. O měsíc později byl Frederick pohřben vedle své matky v kostele sv. Ondřeje v Holbornu.

Navzdory pomoci tety a dalších ženských příbuzných musela Polly po ztrátě matky rychle dospět. Ať chtěla, nebo ne, už v útlém věku se tak stala paní domu se všemi povinnostmi, které k tomu patří. Podle dobových sociologů měla být dcera ovdovělého muže „svému otci útěchou", „vést mu domácnost a starat se o rodinu". V nepřítomnosti matky se péče o domov stala její hlavní povinností, která měla přednost i před vzděláním. Znamenalo to rovněž, že si nemohla najít žádné trvalé zaměstnání, zejména ne jako služebná, protože by musela žít jinde než doma.[9] Bylo jisté, že nejpozději v devíti letech už si Polly osvojila všechny dovednosti potřebné k tomu, aby se otci a bratrovi starala o domácnost a aby jim vařila. Společenské zvyklosti také velely, aby pod otcovskou střechou zůstala i během dospívání, místo aby si jako řada dívek jejího věku a společenského postavení našla práci jako služebná. Polly se tedy věnovala domácím povinnostem, ale jelikož Edward Walker zvládal ze své mzdy pokrýt výdaje své nepočetné domácnosti, bylo jeho dceři až do dospívání dopřáno chodit též do školy.

Zdá se, že rodinná tragédie vytvořila mezi Polly a jejím otcem neobyčejně silné pouto, jež přetrvalo po valnou část jejího života. Krom toho, že se od Polly očekávalo, že převezme břímě povinností, které předtím zastávala její matka, požadovala viktoriánská společnost od vdovcovy dcery, že mu bude i citovou oporou. V dobové literatuře jsou dcery ovdovělých mužů často zobrazovány jako vzor nesobecké oddanosti: mají bezvadné způsoby, postrádají dětinské záliby, jsou vynalézavé, mírné a nevinné. Dokonalým příkladem může být Florence Dombeyová z knihy Charlese Dickense *Dombey a syn*, která vyšla rok po Pollyině narození. Po ztrátě matky se Florence snaží získat lásku svého ovdovělého otce a díky mravní síle a obětavosti se jí to podaří. V případě Polly a Edwarda Walkerových se však zdá, že mravní síla a oddanost u nich byla vzájemná a oboustranná.

Po většinu svého života zůstala Polly otci nablízku – dokonce i když si sama našla manžela. V roce 1861 žil v penzionu pro svobodné mládence v Bouverie Street 30–31 jistý William Nichols.

Bylo mu devatenáct let a pracoval jako skladník, nejspíše v tiskařském průmyslu. Jeho otec byl heraldickým malířem, což původně znamenalo, že člověk maloval erby na kočáry a vývěsní štíty, v devatenáctém století se však toto tradiční řemeslo v jeho případě posunulo spíše k tisku dopisních papírů a štítků *ex libris*. Někdy před začátkem roku 1861 se William vydal z rodného Oxfordu, aby si našel obživu jako tiskař. Pobytem v Bouverie Street se ocitl přímo ve středu dění. V domech od čísla deset do čísla pětadvacet sídlily redakce hned sedmi novin a časopisů, včetně *Daily News*, kde jeden čas býval šéfredaktorem Dickens, či magazínu *Punch*, jejž spoluzakládal významný sociolog Henry Mayhew. Londýn, který oba autoři ve svých dílech popsali, byl Londýnem, v němž žili William Nichols a Walkerovi. Stejně jako Dickens zažil i Mayhew chudobu a dluhy, podobně jako většina tamní tiskařské komunity zakusil i on životní nejistotu. „Grub Street", jak se od sedmnáctého století oblasti říkalo, bylo uzavřené společenství, jehož členové pocházeli z nejrůznějších prostředí. Četli, sepisovali pamflety, tvořili a prodávali texty, společně pili, půjčovali si jeden od druhého peníze a ženili se a vdávali mezi sebou.

A v jednom takovém téměř dickensovském příběhu se mladá kovářova dcera bez matky, která se svědomitě starala o otce i staršího bratra, seznámila s Williamem Nicholsem, světlovlasým mladíkem s plnou, usměvavou tváří. Nichols byl stejně starý jako Pollyin bratr, který pracoval jako „strojník", a je tedy možné, že ho do rodiny přivedl právě Edward mladší. Oba muži v rodině střežili drobnou tmavovlasou dívku s hnědýma očima jako oko v hlavě, ale Williamovi se zjevně podařilo získat jejich přízeň. Krátce před Vánoci roku 1863 ji požádal o ruku a ona souhlasila. V domovském kostele tiskařů u svaté Brigity se konaly ohlášky a 16. ledna 1864 se tu osmnáctiletá Polly a její mládenec vzali. V zápisu do matriky William hrdě uvedl povolání tiskaře.

Pollyin sňatek s Williamem znamenal změnu pro celou rodinu. Otec a bratr, kteří na Polly až dosud spoléhali, teď museli

přijmout do domácnosti dalšího muže s plným vědomím toho, že s manželem bude zakrátko následovat i hezká řádka dětí. Rozšířený klan Walkerových-Nicholsových se proto přestěhoval do bytu na adrese Kirby Street 17, do zchátralého okrsku známého jako Saffron Hill, jen kousek severně od ulice High Holborn. Jako dvě spojené rodiny si zcela jistě hledali obydlí o dvou, možná i třech samostatných pokojích, aby měli novomanželé alespoň trochu soukromí. Třípatrovým domem v Kirby Street, kde každé poschodí obývala jedna rodina, si však nijak zvlášť nepolepšili.

Jak se dalo čekat, už tři měsíce po svatbě očekávala Polly prvního potomka. Dne 17. prosince 1864 se v bytě v Kirby Street rozlehl pláč malého Williama Edwarda Walkera Nicholse.[10] Na podzim roku 1865 už byla mladá paní Nicholsová těhotná znovu, a že bude nutno najít k bydlení něco většího, bylo stejně očividné jako její rostoucí bříško.

V šedesátých letech devatenáctého století by rozpočtu dělnické rodiny vyhovovalo spíše bydlení na jižním břehu Temže – v Southwarku, Bermondsey, Lambethu, Walworthu nebo Camberwellu – než v Holbornu či Clerkenwellu, které byly blíže Fleet Street. Za čtyři až pět šilinků týdně se tam dal najít domek o třech nebo čtyřech místnostech a možná i se zadním dvorečkem. To však neznamená, že by snad tamní obydlí byla lepší než ta na severním břehu, stěhování by navíc nebylo ani dvakrát hospodárné, pokud by v okolí nebyla k sehnání slušně placená práce. V létě 1866 se Walkerovi-Nicholsovi přestěhovali zpět do Walworthu, tedy do londýnské čtvrti, kde Edward Walker strávil mládí. Teď už šestičlenná rodina si pronajala „dvoupatrový cihlový řadový domek“ na adrese Trafalgar Street 131. Ulice byla relativně nová – domy zde byly postaveny krátce po roce 1805 –, už po šedesáti letech však nebyly v nejlepším stavu. V důsledku neutuchající poptávky po cenově dostupném bydlení byly domy navržené kdysi pro georgiánskou střední třídu ve viktoriánské éře rozděleny na řadu menších jednotek pronajímaných jednotlivým rodinám. Mezi novými sousedy Williama a Polly byli

tesaři, obráběči, kramáři a skladníci, jejichž početné rodiny měly k dispozici jen o málo větší prostor, než na jaký byla Polly zvyklá z Holbornu. Walkerovi-Nicholsovi měli štěstí, že v jejich domácnosti byli tři výdělečně činní muži, a mohli si tak dovolit obývat v nově pronajatém domku všechny čtyři místnosti. To však nemělo mít dlouhého trvání.

Pohodlné živobytí viktoriánské dělnické rodiny ovlivňovalo každé narození a každé úmrtí. Čím víc měli Nicholsovi dětí, tím obtížnější pro ně bylo vystačit s příjmy. Děti se jim rodily a zakrátko zase umíraly. Nejstarší potomek se dožil jen roku a devíti měsíců, ale brzy přibyli další. Po přestěhování do Trafalgar Street se jako první, 4. července 1866, narodil Edward John. O dva roky později, 18. července, k němu přibyl George Percy a v prosinci 1870 se narodila Alice Esther. Polly měla po valnou část života štěstí, že žila v domácnosti nejméně se dvěma výdělečně činnými muži a jen několika závislými osobami – postupně se však situace u Walkerových-Nicholsových proměnila. Krátce po narození Alice odešel z domova Pollyin bratr, aby si založil vlastní rodinu. Rodina tak přišla o příjem Edwarda mladšího a zároveň jim přibyl jeden hladový krk. Rozpočet domácnosti Nicholsových tak byl značně napjatý a vyvolával v nich obavy o budoucnost.